

מבית לנו

מבית מדרשו של
מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל
בעל "שבת הלוי"

פסקים
ובירורי
הלכה

ראש השנה
שחל בשבת

ראש
השנה
תשפ"ד

לעילוי נשמת
הרה"ח ברוך בענדיט ב"ר יוסף מנחם ז"ל
נלב"ע כ' תמוז תשע"א

מבית לוי
מבית מדרשו של מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל
דבורה הנביאה 15 בני ברק
פלאפון: 052-7152484
טלפקס: 1533-5700279
אימייל: m0779219211@gmail.com

הרב משה שטיין
דומ"צ בית הוראה זכרון מאיר
רב דקהל חסידים קרית הרצוג ב"ב
ראש כולל קרלין סטולין

כל הזכויות שמורות

מענה ההלכה מבית לוי

בין השעות 8:00 בבוקר - 24:00 בלילה

0733-83-84-06

ניתן לקבלת את החוברת ופסקי ההלכה היוצאים לאור בידי חג ופועד
בפייל: m0779219211@gmail.com

ר"ה שחל בימים שבת וראשון

ליל שבת - ליל ראש השנה

מדיליקים את הנרות בזמן הדלקת נרות שבת. יוהרו בהדלקת נרות ובתפילות, בקידוש ובברכת המזון, לא לשכוח להזכיר שבת ויום טוב.

קבלת שבת - מתחילים מזמור לדוד, ומקצרים בלכה דודי, מנהג מרן זצ"ל להשמיט רק התנערי. לאחר השכיבנו אומרים ושמרו, ותקעו בחודש שופר. ואומרים בשמו"ע יום זכרון תרועה*.

מגן אבות - במגן אבות אומרים המלך הקדוש^ב.

מנין קבוע ששוכר אולם לתפילות ראש השנה אומרים ברכת מגן אבות, כיון שהם מנין קבועי^ג.

זמירות שבת - אמר שלום עליכם ורבון העולמים עד מלך תמים דרכו, ואשת חיל, ככל יו"ט שחל בשבת, ורק מעט מזמירות שבת, [כיון שחל ר"ה בשבת].

סימני ר"ה - אכילת הסימנים כמו כל ליל ראש השנה.

הזכרת רצה בברהמ"ז - שכח בשבת לומר רצה בברכת המזון, כיון שהוא שבת חוזר ומברך דלא כמו ששכח יעלה ויבוא ביום ראש השנה שאינו צריך לחזור.

א. שו"ע סי' תקפ"ב ס"ז. ובמ"ב (סקי"ט) שבדיעבד אם אמר יום תרועה אינו חוזר.

ב. שו"ע סי' תקפ"ב ס"ג, ואם טעה ע"ש במ"ב סקי"י.

ג. שבט הלוי (חי"א סי' קל"ט א').

ד. שבט הלוי (חי"א סי' קל"ט ב') ממטה אפרים סי' תקפ"ג ס"ד.

שבת יום א' של ר"ה

בכיה, דמעות - נוהגים לבכות ולהוריד דמעות בתפילות ראש השנה אף כשחל בשבת.^ה

תפלה - אין אומרים אבינו מלכנו. מרן זצ"ל נהג שלא לומר י"ג מידות בהוצאת ס"ת.^ו

אין אומרים אב הרחמים.^ז

כורעים במוסף בעלינו לשבח חזן וקהל.

אין תוקעים בשופר, ואין הולכים לתשליך בשבת.^ט

סעודה שלישית

יש חיוב לאכול סעודה שלישית גם בשבת ערב יו"ט.^י וע"כ יש לחלק את הסעודה לשתיים.^{יא}

אמנם אלו שמסיימים את התפלה מאוחר יותר אינם נוהגים לחלק את הסעודה, רק לאכול מיני מזונות, או תבשיל של שבת, ויוצאים יד"ח גם בפירות.

וכן נהג מרן זצ"ל שלא חילק את הסעודה, ופעם אמר לאכול תבשיל של שבת, ולרוב אמר לאכול מיני פירות [וכן נהג בערב פסח שחל בשבת וכמו שכתבנו בפרק ע"ו].

ה. מט"א סי' תקפ"ב סכ"ח.

ו. רמ"א סי' תקפ"ד ס"א. ובמ"ב (סק"ד) כתב שאין שואלים צרכים בשבת. [ובכה"ח (סק"ח) כתב שמנהג הספרדים לומר כמ"ש ב"י בשם התשב"ץ].

ז. יש בזה מנהגים שונים, ראה מטה אפרים (סי' תקפ"ד סק"ז), ושערי אפרים (שער י' ס"ה) ב' המנהגים, ובקצש"ע (סי' קכ"ט) כתב, שאין אומרים, [וביוהכ"פ שחל בשבת נהג לומר] וכן אין אומרים בהוצאת ס"ת התפלה רבש"ע.

ח. מט"א (סי' תקפ"ד סכ"ה וסי' תקפ"ה ס"י).

ט. מ"ב סי' תקפ"ג (סק"ח) [ורבים מהספרדים אומרים גם בשבת, עי' בשד"ח].

י. רמ"א סי' תקצ"ט ס"א ובמ"ב (סק"ח).

יא. מטה אפרים (סי' תקצ"ז ס"ד).

מוצאי שבת ליל ב' דראש השנה

מעריב

בתפילת מעריב אומרים ותודיענו (שולחן ערוך סי' תקצ"ט).

איסור מלאכה

אין לנשים לעשות מלאכה לצורך הלילה עד שיאמרו ברוך המבדיל בין קודש לקודש.

אין להדליק נרות עד שהוא ודאי לילה, ויש ממתנות עד לפני הקידוש. הדליקה בטעות נרות יו"ט לפני צאת השבת, צריכה להדליק נרות כליל יו"ט בכרכה י"ב.

קידוש והבדלה יקנה י"ז - בקידוש והבדלה אומרים יקנה י"ז אין מברכים על הבשמים, וחותרים המבדיל בין קודש לקודש י"ג.

מברך על הנר בורא מאורי האש. יש נוהגים להסמיך שתי נרות זה לזה שיהיו כאבוקה. ומרן זצ"ל נהג לברך על הנרות שהדליקו על השלחן לכבוד יו"ט כמות שהן, אף שאינם סמוכים זה לזה כאבוקה. וכן נהג שלא להסתכל בצפוניים, אלא היה מביט בנרות בשעת הברכה י"ד.

יב. שבה"ל (חי"א סי' ס"ח) שכיון שנכשלה במלאכת שבת דאורייתא בשוגג, לא יצאה בהדלקה זו, אם משום שנעשה באיסור, ואם משום שהיה שלא בזמן, וא"כ הברכה לבטלה, וחייבת להדליק כליל יו"ט בכרכה.

יג. שו"ע סי' תע"ג, ובמ"ב (סק"ג) שאין מברכים על הבשמים. וחותרים המבדיל בין קודש לקודש, מ"ב סי' רצ"ט (סק"ל"ו). טעה ואמר בין קודש לחול ע"י שבת הלוי ח"ח סי' קי"ח שלא יצא וצריך לחזור ולברך ע"ש באריכות.

יד. מרן זצ"ל אמר שמן הדין אין חשש מכבה בהפרדת הנרות זה מזה לאחר הברכה. וכ"כ בשבה"ל (חי"א סי' קכ"ה בהערות לסו"ס ב' ד"ה יו"ט) ומ"מ החמיר, ראה להלן פרק ק"א ס"ד באריכות בטעם הדבר.

המנהג שהנשים שותות מכוס הקידוש אף שגם הבדילו עליו טי. [דיני יקנה"ז ראה להלן פרק ק"א].

יום ראשון יום ב' דראש השנה

קריאת התורה - הבעל תוקע עולה לתורה ביום השני.
 דרשה - הרב אומר דרשת התעוררות לפני תקיעת שופר כיון שלא תקעו ביום הראשון.
 תקיעת שופר - בתקיעת שופר מברכים שהחיינו לכו"ע ואין צריך בגד חדש [כיון שלא תקעו ביום הראשון שחל בשבת].
 תוקעים בשמו"ע דלחש.
 תשליך - אחר מנחה הולכים לאמירת תשליך.

טו. אף שהמנהג שאין הנשים שותות מכוס הבדלה כמ"ש במג"א סי' רצ"ו בשם השל"ה, והובא שם במ"ב (ס"ק ו'), מ"מ בכוס זה שנאמר עליו גם הקידוש, המנהג שנותנים לנשים לשתות.